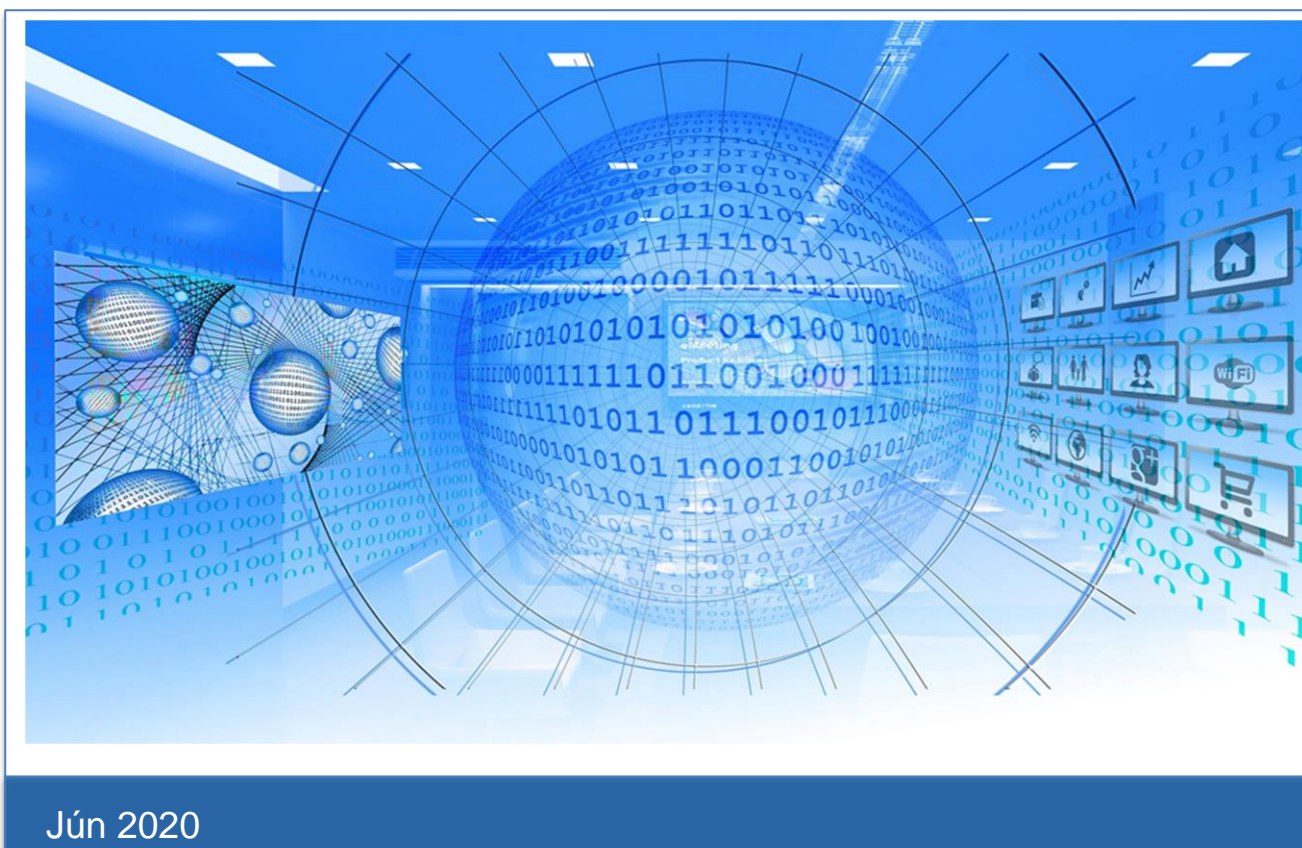

SOFTVÉR S OTVORENÝM ZDROJOVÝM KÓDOM V EURÓPSKEJ ÚNII

Zhrnutie

Jún 2020

SOFTVÉR S OTVORENÝM ZDROJOVÝM KÓDOM V EURÓPSKEJ ÚNII

Projektový tím:

Michał Kazimierczak, ekonóm, EUIPO

Altair Breckwoldt Jurado, stážista, EUIPO

Nathan Wajsman, hlavný ekonóm, EUIPO

Autori chcú poďakovať Cataline Martínezovej zo Španielskej národnej výskumnej rady (CSIC) a Alexovi Sanderovi z nadácie Free Software Foundation Europe za užitočné pripomienky k predchádzajúcemu návrhu tejto správy.

Autor ilustrácie na obale Gerd Altmann Ilustrácie podliehajú licencií v súlade s podmienkami Pixabay License <https://pixabay.com/es/service/license/>

ZHRNUTIE

Nariadením č. 386/2012 sa poveruje Európske stredisko pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva (monitorovacie stredisko) úlohami, ktoré sa týkajú zlepšovania pochopenia významu práv duševného vlastníctva (PDV) a zlepšovania výmeny informácií o nových konkurencieschopných obchodných modeloch, ktoré rozširujú legálnu ponuku kultúrneho a kreatívneho obsahu. V rámci týchto právomocí monitorovacie stredisko vypracúva výskumné správy, ktoré obsahujú informácie o rôznych situáciách použitia PDV a ich význame pre jednotlivé firmy a európske hospodárstvo. Táto správa sa zameriava na softvér s otvoreným zdrojovým kódom (OSS), pretože sa považuje za alternatívu k organizácii inovačnej činnosti v softvérovom priemysle.

V tejto správe sa analyzuje rozsah použitia licencií OS obchodnými firmami v európskom softvérovom priemysle a upriamuje sa pozornosť na spôsob, akým tieto firmy využívajú formálne práva DV na udržanie svojich obchodných modelov vrátane softvéru licencovaného podľa podmienok OSS.

OSS vznikol ako odozva na vývoj softvérového priemyslu, špecifiká inovácií v tomto odvetví a neistotu týkajúcu sa ochrany PDV k softvéru. Progresívny charakter softvérových inovácií uľahčuje opätovné používanie kódu. Vzhľadom na význam sieťových odvetví sa podporujú riešenia, ktorými sa zvyšuje miera šírenia softvéru. Oblúbenosť OSS pramení z kultúrnej voľby zdieľania softvéru medzi počiatočnými komunitami softvérových vývojárov. Softvér má takisto určité špecifické črty, ktoré sa nie vždy dobre hodia do súčasného systému ochrany PDV. To môže spôsobiť, že podniky sa skôr ako na softvér ako taký začnú zameriavať na produkty a služby, ktoré softvér dopĺňajú. Z toho vyplývajú dôsledky pre obchodné modely softvérových firiem, ako aj spôsob, akým používajú PDV na udržanie týchto obchodných modelov.

Hlavným prínosom štúdie je analýza výsledkov prieskumu, ktorý sa vykonal na vzorke 1 364 firiem so sídlom v EÚ a pôsobiacich v softvérovom priemysle. Z tejto analýzy vyplýva, že OSS sa stal neoddeliteľnou súčasťou obchodných modelov softvérových firiem. Väčšina z týchto firiem podporuje svojich zamestnancov, aby v pracovnom čase vyvíjali alebo používali softvér licencovaný podľa licencií OSS. V posledných rokoch si väčšina firiem, ktoré sa zúčastnili na prieskume, buď zachovala alebo zvýšila svoju účasť na vývoji alebo používaní OSS. OSS prináša určité hmatateľné výhody, ktoré sa neobmedzujú len na nižšie náklady. Začlenením OSS softvéru do svojich obchodných modelov môžu firmy získať strategické výhody súvisiace s väčším rozšírením softvéru a rozsiahlejšími znalosťami, z ktorých môžu čerpať. Z údajov prieskumu vyplýva, že OSS neobmedzuje podnikateľské príležitosti softvérových firiem, ale ich skôr rozširuje, a väčšina z nich považuje OSS skôr za príležitosť ako za hrozbu pre ich obchodný model. Miera vstupu do odvetvia je vysoká a mnohé novovzniknuté firmy uvádzajú, že OSS mal pre ne veľký význam pri rozhodovaní o začatí podnikania. Pre viac ako jednu tretinu mladých firiem vyvíjajúcich alebo používajúcich OSS bola existencia OSS zásadným prvkom ovplyvňujúcim začiatok podnikania.

Pokiaľ ide o súčasný systém ochrany PDV, firmy, ktoré umožňujú zamestnancom, aby sa v pracovnom čase zapájali do vývoja OSS, sú o niečo skeptickejšie ako firmy s menším zapojením do OSS. Neformálne a formálne metódy ochrany DV sú však dôležité pre ich schopnosť premieňať trhové príležitosti týkajúce sa OSS na ziskové obchodné modely. Z odpovedí v prieskume vyplýva, že čím je vyšší podiel príjmov vyplývajúcich z predaja licencií medzi firmami vyvíjajúcimi OSS, tým intenzívnejšie sa využívajú vlastnícke licencie. Je pravdepodobnejšie, že firmy s relatívne nižším podielom príjmov z predaja licencií použijú

na šírenie softvéru iné ako vlastnícke licencie. Ich motivácia na prispievanie do OSS však závisí od ochrany PDV, ktorá je súčasťou služieb a výrobkov dopĺňajúcich OSS. Najobľúbenejšia stratégia týchto firiem je založená na vývoji služieb dopĺňajúcich OSS alebo na začlenení softvéru do hmotných výrobkov.

Existujú určité rozdiely v používaní a hodnotení účinnosti rôznych opatrení na ochranu DV v závislosti od účasti na OSS. Zatiaľ čo firmy bez OSS sa relatívne viac spoliehajú na patenty, obchodné tajomstvá a dizajny, firmy vyvíjajúce OSS sa spoliehajú viac na autorské práva, názvy internetových domén a neformálne opatrenia na ochranu DV. Používanie ochranných známk je takmer rovnaké medzi rozličnými skupinami firiem. V hodnotení účinnosti rôznych opatrení na ochranu DV nie sú rozdiely medzi firmami také zrejmé. Medzi firmami vyvíjajúcimi OSS je podiel firiem, ktoré považujú autorské práva, ochranné známky a dizajny za účinné opatrenia na ochranu svojich výrobkov a služieb, vyšší ako medzi firmami bez OSS. Z toho možno usúdiť, že firmy zapojené do vývoja OSS sa dokážu vyhnúť vlastníckym licenciám softvéru tak, že sa spoliehajú na ochranu DV pre iné časti svojich obchodných modelov.

Z analýzy odpovedí v prieskume vyplýva, že účasť firiem na OSS je dôsledkom skôr pragmatických dôvodov týkajúcich sa jeho nízkych nákladov a strategických výhod vyplývajúcich z decentralizovaného postupu vývoja OSS, ako ideologických dôvodov. Vývoj a používanie softvéru licencovaného v rámci OS prináša firmám výhody tým, že otvára nové obchodné príležitosti založené na službách a výrobkoch dopĺňajúcich OSS. Je takisto prínosom pre komunity OSS, pretože komerčný záujem firiem zabezpečuje stabilnejšie a dlhodobejšie perspektívy pre vývoj softvéru s otvoreným zdrojovým kódom.

Správa OSS a účinnosť obchodných modelov založených na OSS vo veľkej miere závisia od toho, ako používatelia dodržiavajú licenčné podmienky OSS a pravidiel autorských práv. Tým sa potvrdzuje všestrannosť súčasného systému PDV, ktorý umožňuje vznik nových metód riadenia inovácií, čím sa prispieva k rozsiahlejšiemu šíreniu inovatívnych výrobkov a zároveň zachováva možnosť firiem využívať inovácie vo svoj prospech.

SOFTVÉR S OTVORENÝM ZDROJOVÝM KÓDOM V EURÓPSKEJ ÚNII